

Motion till riksdagen 2011/12:U236

av Peter Rådberg m.fl. (MP)

Kvinnor i konflikter

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att i FN driva frågan om att uppmärksamma kvinnors särskilda situation under en konflikt och vikten av att fler kvinnor deltar i arbetet samt att både kvinnor och män får kunskap och utbildning i genusperspektivet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att prioritera utbildning i genuskunskap och i FN-resolutionerna 1325 och 1820, både vad gäller den personal som tjänstgör i Sverige och den personal som ska delta i internationella operationer.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att driva frågan om en handlingsplan för att implementera FN:s resolutioner 1325 och 1820 i EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik för att stärka kvinnors säkerhet i konflikter och öka andelen kvinnor i EU:s insatser.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att arbeta för en jämnare könsfördelning inom Försvarsmakten.¹
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att arbeta för att handlingsplanen mot trakasserier på grund av kön och mot sexuella trakasserier inom Försvarsmakten efterlevs.¹

Fel! Okänt namn på

¹ Yrkandena 4 och 5 hänvisade till FöU.

Motivering

Systematiska våldtäkter och massvåldtäkter har alltid använts i väpnade konflikter. I takt med att kunskapen om kvinnors situation i väpnade konflikter har ökat har också massvåldtäkter kommit att betraktas som massförstörelsevapen. Massvåldtäkter påverkar familjer och samhällen ekonomiskt, socialt och moraliskt. De systematiska våldtäkterna används också som ett led i etnisk rensning genom att kvinnorna avsiktligt görs gravida och därefter nekas abort.

Det är därför viktigt att de olika krigsribunalerna bedömer massvåldtäkter och systematiska våldtäkter som krigsförbrytelser likaväl som att de internationella styrkorna söker efter, arresterar och överlämnar de efterlysta krigsförbrytarna. Genusperspektivet ska inte behandlas som en separat fråga utan inkorporeras i all politik och i alla aktiviteter. I arbetet med försvars- och säkerhetspolitik saknas ofta det genusperspektiv som är nödvändigt för att man ska kunna se skillnader i kvinnors och mäns behov av säkerhet. Det leder också till att kvinnors och barns situation ofta osynliggörs.

Genom att svenska kvinnor och män i allt större utsträckning kommer att delta i fredsbevarande operationer under FN-mandat så kommer soldaterna att möta kvinnor som har blivit utsatta för sexuellt våld och män som har begått övergrepp mot kvinnor. För att på ett bra och rättssäkert sätt kunna skydda och stödja kvinnor som utsatts för sexuellt våld krävs gedigen utbildning och förberedelser samt kunskap om kvinnors brist på makt, inflytande, rörelsefrihet och brist på sexuell och reproduktiv hälsa. Att kunna delta på lika villkor som medborgare i ett samhälle är en fråga om demokrati.

Betydande resurser måste satsas på de behov av skydd och stöd som kvinnor och flickor har under en konflikt, då kvinnorna ofta tvingas ta över männens arbetsuppgifter, och efter en konflikt då det civila samhället har kollapsat. Betydande resurser måste även satsas på utbildning i genusfrågor för dem som ska tjänstgöra utomlands i konflikter. Kvinnors avgörande uppgifter och roll i fredsprocessen och krishantering kan inte nog understrykas. Det är därför viktigt att Sverige agerar nationellt och internationellt för att förbättra arbetet med att uppfylla FN:s resolutioner om Kvinnor, fred och säkerhet (1325) och Om sexuellt våld i konflikter (1820).

Trots att FN:s resolution 1325 varit i bruk under flera år är bristen på kvinnor i fredsfrämjande och konfliktlösande arbete påtaglig. Andelen civila kvinnor i fredsfrämjande insatser har ökat något, men det finns alltför få kvinnor på beslutande positioner. En ökad andel kvinnor i sådana missioner garanterar sig inte att ett genusperspektiv finns med i arbetet. Det är därför nödvändigt att både kvinnor och män som ska delta i fredsfrämjande insatser får kunskap och utbildning i genusperspektiv.

Miljöpartiet de gröna vill därför att regeringen i FN driver frågan om att uppmärksamma kvinnors särskilda situation under en konflikt och vikten av att fler kvinnor deltar i arbetet samt att både kvinnor och män får kunskap och utbildning i genusperspektivet. Förutom att förband som ska tjänstgöra i internationella miljöer kan utsättas för ökade psykiska och fysiska påfrestningar ställs höga krav på det etiska handlandet.

Fel! Okänt namn på

Miljöpartiet vill att regeringen prioriterar utbildning i genuskunskap och i FN-resolutionerna 1325 och 1820, inom den utbildning som ges till såväl den personal som tjänstgör i Sverige som den personal som ska delta i internationella operationer. Det svenska försvaret samarbetar allt oftare med andra länder. Det är därför ytterst viktigt att genderfrågorna prioriteras i EU:s säkerhetspolitik. För att stärka kvinnors säkerhet i konflikter vill vi att regeringen driver frågan så att FN:s resolutioner 1325 och 1820 implementeras i EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik.

Idag utgör kvinnorna, inklusive de civilanställda, endast drygt 12 procent av Försvarsmakten. Förutom att det är viktigt av jämställdhetskäl att öka andelen kvinnor, motiverar inriktningen mot allt fler internationella uppdrag att kvinnor rekryteras i större omfattning. Kvinnor har en gynnsam inverkan på fredsprocesser. Kvinnors aktiva deltagande i fredsförhandlingar stärker legitimiteten av internationella uppdrag och bidrar också till en mer varaktig fred eftersom hela befolkningen då omfattas av åtgärderna. Fler kvinnor inom det svenska försvaret innebär också att det finns fler kvinnor som kan delta i internationella uppdrag. Alarmerande rapporter visar att närvaron av enbart manliga fredsbevarande styrkor gör att förekomsten av prostitution ökar. Regeringen måste arbeta hårdare för en jämnare könsfördelning inom Försvarsmakten.

Försvaret, som idag styrs av manliga värderingar med män i beslutande ställning, behöver allas kompetens och erfarenhet, även kvinnornas. Därför är det helt nödvändigt att öka andelen kvinnor inom försvaret. En alltför stor del av kvinnorna inom Försvarsmakten uppger att de blivit utsatta för trakasserier på grund av kön eller sexuella trakasserier. Regeringen måste ta fram en plan mot trakasserier på grund av kön och mot sexuella trakasserier inom Försvarsmakten som efterlevs. Det är mycket viktigt att kvinnors särskilda situation i konflikter uppmärksammas och att kvinnors erfarenheter och kunskaper tas tillvara i fredsarbetets olika stadier.

Stockholm den 29 september 2011

Peter Rådberg (MP)

Esabelle Dingizian (MP)

Valter Mutt (MP)

Bodil Ceballos (MP)

Gunvor G Ericson (MP)